

REKTORS KANSLI

2022-06-27

Dnr C2022/602

Handläggningsordning för hantering av disciplinärenden

Detta dokument förklarar det regelverk som beskrivs i Höskoleförordningen och som ligger till grund för hantering av disciplinärenden vid Karlstads universitet.

Dokumentet är en uppdatering av tidigare version och framtaget av Rektors kansli i samverkan med Avdelningen för utbildningsstöd och Avdelningen för verksamhetsstöd.

Inledning

Enligt höskoleförordningen kan disciplinära åtgärder vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
2. stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan,
3. stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan, eller
4. utsätter en annan student eller en arbetstagare vid högskolan för sådana trakasserier eller sexuella trakasserier som avses i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567).

Informationen nedan ger exempel på de olika typerna samt information om hur man bedömer om en förseelse har begåtts. Det är alltid de specifika omständigheterna i det enskilda fallet som ska bedömas.

För utförligare information om reglerna och handläggningen av disciplinärenden, se Universitetskanslersämbetes hemsida, www.uka.se. Där finns arbetena "Förfarandet i disciplinärenden enligt höskoleförordningen – Några förvaltningsrättsliga frågor" av Hans-Heinrich Vogel och "Disciplinansvar för studenter som fuskar eller stör" av Nils Jareborg. På Universitetskanslersämbetes hemsida finns också sammanställningar av beslut i disciplinärenden från universitet och högskolor.

Vad är en disciplinförseelse?

1. Vilseledande när studieprestation ska bedömas

För att disciplinär åtgärd ska kunna vidtas mot en student, måste det vara utrett att

Beslut	RB 95/22	Dnr.	C2022/602	Ersätter	C2017/102
Giltighet fr.o.m.	2022-06-27	t.o.m.	Tills vidare	Handläggare	Dan Guttke

studenten haft uppsåt att vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas, eller att studenten förstått att en sådan gärning påbörjats eller genomförts.

Ett tydligt exempel på fusk är att vid en examination använda icke tillåtna hjälpmedel, såsom otillåtna anteckningar och lappar. Att kopiera andras texter, vid till exempel uppsatsskrivning och hemtentamen, utan att ange att det rör sig om citat kan också bedömas som fusk. Andra exempel är samarbete mellan studenter vid individuella obligatoriska uppgifter och ändring/komplettering av text i en rättad, återlämnad skriftlig examination.

Enligt lagtexten räcker det att en student har försökt att fuska för att disciplinär åtgärd skakunna vidtas. Det krävs inte att fusket har fullbordats. Det räcker till exempel att ha lappar med sig till tentamen med avsikt att använda dem som hjälp, oavsett om man sedan faktiskt använder lapparna eller inte.

Att hjälpa någon annan att fuska betraktas också som fusk. Man kan alltså bli föremål för disciplinär åtgärd, om man låter någon annan kopiera ens egna svar, till exempel vid hemtentamen, eller om man felaktigt antecknar någon annan som närvarande vid obligatorisk undervisning.

Student har ansvar att informera sig om vad som är tillåtet och inte tillåtet vid examination, uppsats osv. Universitetet har ansvar att informera om gällande regelverk.

2. Störande eller hindrande av undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildning vid universitetet

Disciplinära åtgärder får vidtas när en student stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet.

Även praktiska moment som är förlagda till skolor, sjukhus, verkstäder, forskningsstationer, myndigheter, naturen och så vidare omfattas av reglerna, eftersom de utgör verksamhet inom ramen för utbildningen vid universitetet.

Överträdelse av ordningsregler kan innebära att verksamheten störs eller hindras. Det gäller exempelvis att inte följa de ordningsregler som gäller vid laborationer och skriftliga examinationer. Om en student utan giltigt skäl uteblir från olika slags repetitioner, till exempel uppförande av orkesterverk, eller inte finner sig till enskild undervisning inom musikutbildning, kan det innebära en påtaglig störning.

3. Störande verksamhet vid universitetets bibliotek eller annan särskild inrättning inom universitetet

Det är viktigt ur flera aspekter att bibliotekets ordningsregler följs. Den vanligaste förseelsen är att studenter inte registrerar sina lån av bibliotekets böcker. Att använda universitetets datornät på ett otillåtet sätt utgör också störande verksamhet.

Andra särskilda inrättningar inom universitet är till exempel datorrum, datorenhet och verkstad.

4. Utsättande av annan för trakasserier

Disciplinära åtgärder får också vidtas mot studenter som utsätter en annan student eller en arbetstagare vid universitetet för trakasserier på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Förebyggande åtgärder

Det bästa medlet mot fusk och plagiat är förebyggande åtgärder. Man kan göra fusk olönsamt genom bättre utbildning och bättre examination. Det viktiga i examinationen inom en akademisk utbildning bör vara kontroll av förståelse och förmåga till analys, syntes och kritisk värdering. Det ska vara effektivare (enklare, billigare, mer lärande, mer etiskt, mer lojalt mot medstudering) att genomföra utbildningen på rätt sätt än att överträda reglerna.

Lagtexten kräver, att det ska föreligga uppsåt att fuska, vilket innebär att rent slarv inte ska betraktas "som försök till vilseledande".

En effektiv förebyggande åtgärd är därför att ha klara och entydiga regler om vad som är tillåtet och inte tillåtet för varje kurs och varje uppgift. Utan klara regler går det heller inte att spåra fusk och plagiat. Instruktioner inför examinerande moment tas fram inom respektive ämne och kurs.

En vanligt förekommande typ av ärenden är plagiat, det vill säga när man skriver av andras texter utan att ange källa eller återger texter ordagrant eller nästan ordagrant utan att markera och hänvisa till källan. En annan typ av ärenden handlar om samarbete mellan studenter vid hemtentamen eller andra hemuppgifter. Gränsen mellan tillåtet och otillåtet kan variera mellan olika kurser och kursmoment. Det är därför av yttersta vikt att studenterna under varje kurs tydligt informeras om vilka regler som gäller för den aktuella kursen eller den aktuella uppgiften. Studenterna bör också kontinuerligt informeras och påminnas om gällande regler kring källhantering och referenser vid PM- och uppsatsskrivande och andra skriftliga arbeten.

Ett hjälpmedel för att förebygga risken för plagiering är de plagiatverktyg som Karlstads universitet nyttjar. Studenten levererar sina skriftliga examinationer enligt givna instruktioner där plagiatverktyg kan tillämpas som efter en plagieringskontroll sänder vidare materialet till respektive lärare tillsammans med en rapport där man ser om och var studentens texter har förekommit tidigare.

På www.kau.se finns utförlig information om hur lärare ansluter sig till plagiatverktyget.

Frågor som man bör diskutera och ta ställning till är t ex:

- Ska studenterna få "återanvända" egna tidigare examinerade texter, bilder, figurer, diagram och i vilken omfattning får detta ske i så fall?
- Ska källor behandlas lika?
- Hur mycket får man lov att citera?
- Kan avskrifter av text med mera också utgöra brott mot upphovsrätten?
- Är det tillåtet att plagiera idéer?
- Hur mycket måste en text skrivas om för att inte anses vara plagiat?
- Kan "ren" översättning vara att betrakta som fusk och/eller brott mot upphovsrätten?

Informationen ska utformas och förmedlas på ett sådant sätt att gränserna är säkert kända av alla studenter. Informationen bör därför vara både muntlig och skriftlig, och dokumentation kring informationstillfällen bör sparas för eventuella framtida hänvisningar.

Särskild uppmärksamhet ska iakttas, när studenter ovana vid svenskt studiesystem ingår i undervisningen, eftersom regelverk för vad som betraktas som fusk kan skilja sig åt studiesystem emellan, liksom erfarenhet av självständiga studiearbeten.

Som bilaga finns en blankett, som kan användas tillsammans med andra förebyggande åtgärder. Denna lämnas ut i god tid och återlämnas i samband med att dokumentet lämnas in för examination. Bilaga 1.

Anmälan

1. När ska anmälan göras?

När misstanke uppstår om att en student har gjort sig skyldig till en disciplinförseelse, ska ärendet skyndsamt anmälas till rektor. Misstanken måste ha någon objektiv grund, men tröskeln är låg. Redan en misstanke med mycket svagt stöd i fakta kan vara tillräcklig för att en anmälan ska göras.

Att anmälan ska göras skyndsamt innebär att disciplinärenden måste ges hög prioritet. Skyndsamhetskravet innebär som regel att en anmälan till rektor inte får dröja i avvaktan på att exempelvis en ämnesgrupp, som inte kan sammanträda med kort varsel, informerats om saken.

2. Vem ska anmäla?

Alla medarbetare har skyldighet att anmäla. Anmälningsskyldigheten är inte begränsad till vissa befattningshavare såsom dekanus, prefekt, examinerator eller liknande utan gäller för alla. Det är således inte frivilligt att skicka in en anmälan, utan alla har en plikt att anmäla en grundad misstanke om någon av de fyra typer av disciplinförseelser som beskrivs ovan. Uppstår misstanke, ska anmälan göras till rektor. Även studenter kan anmäla ärenden.

Den som gör en anmälan ska informera prefekt och examinerator på aktuell kurs, om misstanken gäller försök till vilseledande vid prov eller när studieprestation annars ska bedömas.

Berörd student ska informeras av personal på respektive ämne/kurs om att misstanke om disciplinförseelse föreligger och att ärendet kommer att anmälas till rektor för utredning. Därefter ska respektive ämne/kurs inte vidta några ytterligare åtgärder för att utreda ärendet vidare utan i stället skyndsamt göra anmälan till rektor.

En student som blivit anmäld till rektor kan vara i behov av stöd. Berörd student ska därför upplysas om möjligheten att få stöd av studie- och karriärvägledare och universitetets studenthälsovård. Student kan också vända sig till Karlstad Studentkår eller studentombudet.

3. Vad ska en anmälan innehålla?

Studentens namn och personnummer

- Aktuellt Ladok-utdrag
- Kursplan samt uppgift om namn och omfattning på den eventuella delkurs i vilken studenten misstänks ha fuskat, stört eller hindrat vid examination eller annan studieprestation
- Bakgrund till anmälan
- De eventuella hjälpmedel som har använts ska bifogas. Om studenten misstänks för plagiat ska utskrift av de texter, varifrån plagiering misstänks ha skett, bifogas. Tänk på att markering i texter måste göras på ett sådant sätt att de syns även efter kopiering.
- Uppgifter om den information, såväl skriftlig som muntlig, som lämnats till studenterna om vilka regler som gäller för den aktuella uppgiften, t ex om tillåtna hjälpmedel vid examination eller anvisningar för PM- och uppsatsskrivande. Eventuella ordningsregler
- Yttrande från studenten eller noteringar från eventuellt samtal
- Redogörelse för vilka konsekvenser en eventuell avstängning kommer att innebära för den misstänkte studenten, t ex om obligatoriska övningar, verksamhetsförlagd utbildning, examination, utbytesstudier eller liknande är nära förestående i tiden enligt studentens planerade studiegång.
- Uppgift om tolk behövs i ärendet
- Skrivvaktens och eventuella andra vittnens uppgifter ska skrivas ner och bifogas anmälan liksom kontaktuppgifter till dessa personer.

4. Formulär för anmälan

På universitetets intranät finns ett webbformulär för anmälan om misstänkt försök till vilseledande av examinator, misstänkt störande eller hindrande av undervisning, misstänkt störande av verksamheten vid universitetets bibliotek samt misstänkt utsättande av annan för trakasserier. På samma sida återfinns också en mall om anmälaren inte vill anmäla digitalt.

Handläggning och utredning

Disciplinärenden ska handläggas av en disciplinnämnd. En sådan nämnd ska finnas vid varje universitet och högskola.

Efter att en anmälan om misstänkt disciplinförseelse har gjorts, ska rektor låta utreda ärendet. Rektor har utsett handläggare att sköta utredningen samt vara föredragande i disciplinnämnden. All handläggning ska ske skyndsamt, men ärenden om misstänkta trakasserier ska alltid hanteras före övriga ärendetyper om prioritering behöver göras utifrån tillgängliga handläggares resurser. Studenten ges tidigt under utredningen tillfälle att yttra sig över anmälan. Det sker i syfte att informera studenten om misstanken, att klargöra studentens inställning till misstanken och omständigheterna i ärendet samt att ge studenten tillfälle att ta till vara sina intressen. Beroende på vilka uppgifter som framkommer från studenten kan ärendet behöva utredas ytterligare.

När utredningen är klar ska rektor, beroende på omständigheterna i fallet, besluta att ärendet ska lämnas utan åtgärd, det vill säga avskrivas, eller föranleda varning av rektor eller hänskjuta ärendet till disciplinnämnden för prövning.

Om rektor beslutar att ärendet ska hänskjutas till disciplinnämnden kallas studenten och företrädare för respektive ämne/kurs till nämndens sammanträde. Studenten får då ytterligare en möjlighet att framföra sina synpunkter och sin inställning. Nämnden kan också ges möjlighet att ställa kompletterande frågor till såväl student som personal från ämne/kurs. Efter sammanträdet tar nämnden enskild överläggning, varvid beslut fattas i ärendet. Har studenten varit närvarande vid sammanträdet, kan beslutet meddelas direkt efter nämndens överläggning tillsammans med information om hur beslut kan överklagas (se nedan) Ett skriftligt beslut skickas också med post.

För information om vilka personer som utgör disciplinnämndens ledamöter och tjänstemän, se <https://www.kau.se/om-universitetet/organisation/personal/inst/5>.

Varning/avstängning

De disciplinära åtgärderna är varning och avstängning. Avstängning kan endast meddelas av disciplinnämnden, medan både rektor och nämnd kan utdela varning. Ett beslut om avstängning innebär, att studenten under avstängningstiden inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid Karlstads universitet. Student får emellertid besöka universitetets studie- och karriärvägledare samt personal vid studenthälsan. Avstängningsbeslutet ska avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader. Beslutet får också begränsas till att avse tillträde till vissa lokaler inom universitetet.

Ett beslut om avstängning gäller från och med den dag disciplinnämndens beslut meddelas, om inget annat anges.

Under tiden från det att anmälan skett och tills disciplinnämnden beslutat i ärendet, får studenten delta i undervisning, prov och annan verksamhet vid universitetet.

När en student blir avstängd, informeras den fakultet/det ämne som studenten är registrerad vid, avdelningen för utbildningsstöd (ladok/tentamenssamordning), universitetsbiblioteket, Avdelningen för Campusservice (kort- och nyckelhantering) samt CSN. CSN ska informeras, eftersom studenten inte har rätt till studiemedel under avstängningsperioden.

Interimistisk avstängning (10 kap 14 § HF)

Om ett ärende hänskjuts till disciplinnämnden, får rektor efter samråd med den lagfarna ledamoten med omedelbar verkan interimistiskt avstänga studenten från verksamhet vid universitetet, om akut risk föreligger för fortsatt störande eller hindrande av verksamhet. Ett beslut om interimistisk avstängning ska gälla till dess ärendet har prövats av disciplinnämnden, dock längst under en månad.

Vad händer med examinationen?

Vare sig disciplinnämnd eller rektor kan bestämma om en examination ska godkännas eller underkännas. Frågan ska avgöras av examinator. Det normala är, att examinator uppskjuter examinationen till dess att frågan om en förseelse har begåtts eller inte är avgjord. När frågan är avgjord, tar examinator ställning i examinationsfrågan.

Om studenten fälls i disciplinnämnden

Examinator är inte skyldig att examinera det aktuella provet, om studenten har gjort

sig skyldig till någon form av fusk. Provet betraktas normalt som ogiltigt om studenten har fuskat.

Även om det har bevisats, att studenten har gjort sig skyldig till fusk, kan det ibland vara motiverat att, trots fusk, genomföra examinationen. Studenten kan ha tagit med sig otillåtna hjälpmedel till en tentamen men upptäckts så tidigt att han/hon uppenbarligen inte har haft någon möjlighet att använda dem. Men inte heller i dessa fall har examinator någon skyldighet att examinera provet, eftersom det kan anses vara ogiltigt i och med att studenten har överträtt en viktig ordningsregel.

Om ett prov har godkänts innan disciplinnämnden fattar beslut om att studenten har gjort sig skyldig till fusk, kan examinator ompröva sitt betygsbeslut med hänvisning till vilseledandet och ändra resultatet till underkänt. Examinators beslut kan inte överklagas. Studenten kan endast begära omprövning av beslutet.

Om studenten frias i disciplinnämnden

Examination bör normalt ske, om fusk inte har kunnat bevisas. Även om fusk inte har kunnat styrkas kan det, i enstaka fall, vara motiverat att vägra att examinera ett prov. Studenten kan t.ex. ha haft tillgång till otillåtna hjälpmedel och även ha använt dem utan att kraven i 10 kap 1§ HF är uppfyllda, nämligen om studenten inte har förstått att hjälpmedlen inte var tillåtna.

Att i andra fall än detta vägra att examinera ett prov, när fusk inte har kunnat bevisas, kan innebära att examinator gör sig skyldig till tjänstefel.

Överklagande

En student som har blivit avstängd eller meddelats varning, kan överklaga beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad. Överklagandet ska lämnas eller skickas till Karlstads universitet, Rektor, 651 88 Karlstad.

Överklagandet måste vara skriftligt. Det ska innehålla uppgift om vilket beslut studenten överklagar, vilken ändring av beslutet som han/hon vill få till stånd och vilka skäl som åberopas. Överklagandet ska ha inkommit till Karlstads universitet inom tre veckor från den dag studenten får del av beslutet.

Om studenten har närvarat vid sammanträdet och då blivit delgiven beslutet, räknas tiden från och med den dagen. I övriga fall skickas beslutet till honom/henne med ordinarie postgång.

Eftersom avstängning som regel gäller från dagen för beslutet, kan den som överklagar ett avstängningsbeslut begära att Förvaltningsrätten interimistiskt förordnar om att avstängningen ska upphöra att gälla till dess Förvaltningsrätten avgjort frågan.